

Nazwa przedmiotu: Fortepian z nauką akompaniamentu		Rok akademicki
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot: Wydział Edukacji Muzycznej, Chóralistyki i Rytmiki		2016/2017 2017/2018 2018/2019 2019/2020 2020/2021 2021/2022 2022/2023
Nazwa kierunku: Edukacja Artystyczna w Zakresie Sztuki Muzycznej		
Forma studiów: stacjonarne I st.	Profil kształcenia: ogólnoakademicki (A)	Status przedmiotu: obowiązkowy
Specjalność: Prowadzenie Zespołów Muzycznych		Rok I-III/ semestr I-VI
Język przedmiotu: polski	Forma zajęć: wykład	Wymiar zajęć: 90 godzin
Koordynator przedmiotu	Kierownik Katedry Edukacji Muzycznej dr hab. Maria Gabryś-Heyke, prof. UMFC Pedagogzy prowadzący zajęcia: dr hab. Maria Gabryś-Heyke, prof. UMFC, st. wykł. dr Janusz Grobelny, st. wykł. dr Romana Orłowska, st. wykł. mgr Tatiana Widera-Sanjines, wykł. dr Anton Lichomanow, wykł. mgr Michał Bruliński, dr Wojciech Świętoński, st. wykł. Anna Dukuszo-Delepaut	
Cele przedmiotu	1. Rozwijanie ogólnej muzykalności i osobowości studenta w porównaniu do umiejętności początkowych. Trudności programowe powinny uwzględniać poziom startu i zdolności danego studenta. W toku trwania modułu powinien być zauważalny postęp w przyswajaniu wiedzy i rozwoju. 2. Rozwijanie techniki pianistycznej i zapoznanie studenta z zagadnieniami interpretacji i wykonawstwa muzyki fortepianowej wszystkich epok, oparte na znajomości stylu, techniki kompozytorskiej i specyfiki danego dzieła. 3. Poznawanie i stałe poszerzanie zróżnicowanego repertuaru pianistycznego i kameralnego, dostosowanego do uzdolnień i możliwości manualnych studenta oraz specyfiki kierunku. 4. Świadome poruszanie się w sferze zróżnicowanych stylów muzycznych i realizacji ich poszczególnych elementów (artykulacja, ornamentyka, pedalizacja itd.) oraz poprawnego odczytu tekstu nutowego. 5. Zwracanie uwagi na kreatywny rozwój wszechstronnych uzdolnień studenta w kierunku swobodnego posługiwania się fortepianem w grze solowej, kameralnej oraz w charakterze akompaniatora i korepetytora w zespołach wokalnych, instrumentalnych i wokально-instrumentalnych.	
Wymagania wstępne	Kandydat zobowiązany jest zdać egzamin wstępny. Jeżeli wybiera grę na fortepianie, klawesynie lub organach (określanych jako „instrument wybrany”), powinien zagrać następujący program: utwór polifoniczny, etiuda, allegro sonatowe, utwór dowolny (w przypadku wyboru fortepianu). Jeśli wybiera klawesyn lub organy, utwory powinny odzwierciedlać specyfikę danego instrumentu. W przypadku wyboru instrumentu nieklawiszowego kandydat gra dwa utwory (wybrane przez siebie) jako tzw. sprawdzian.	

Kod efektu	PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	Przypisanie do efektów specjalnościowych (kierunkowych)
------------	--	---

w zakresie WIEDZY (W) absolwent zna i rozumie:

1 ¹	problematykę wykonawczą i posiada wiedzę metodyczną do jej realizacji na różnym poziomie zaawansowania muzycznego, zna podstawowy repertuar literatury fortepianowej.	W1
2	podstawowy repertuar związany ze specjalnością PZM, ma wiedzę z zakresu historii muzyki, literatury instrumentalnej, chóralnej i wokально-instrumentalnej, ze szczególnym uwzględnieniem literatury fortepianowej.	W2
3	style muzyczne oraz tradycje i tendencje wykonawcze z nimi związane.	W3

¹ Efekty kształcenia – definiowane w oparciu o kierunkowe (specjalnościowe) efekty kształcenia

4	powiązania i zależności między teoretycznymi i praktycznymi elementami kształcenia w zespole artystycznym, ma świadomość zależności pomiędzy zapisem a sposobem realizacji i interpretacji dzieła muzycznego, który potrafi odtworzyć na fortepianie.	W6
---	---	----

w zakresie UMIEJĘTNOŚCI (U) absolwent potrafi:

5	świadomie tworzyć i realizować własne koncepcje artystyczne dzieł muzyki fortepianowej i kameralnej, w zgodzie z obowiązującymi tradycjami wykonawczymi.	U1
6	posługiwać się techniką instrumentalną w zakresie gry na fortepianie w sposób ekspresyjny, sugestywny i adekwatny do zamierzeń interpretacyjnych.	U2
7	poprawnie wykonywać podstawowy repertuar muzyki fortepianowej, reprezentujący różne style muzyczne, w pełni zrealizować materiał dźwiękowy dzieła, przekazać jego formę oraz zawarte w nim idee i treści, z wykorzystaniem własnej wyobraźni, intuicji i emocjonalności.	U4
8	stosować efektywne techniki samodzielnego ćwiczenia i rozwoju możliwości warsztatowych i instrumentalnych, i swobodnie z nich korzystać.	U6
9	stosować formy zachowań związane z publicznymi prezentacjami własnych dokonań artystycznych.	U8

w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH (K) absolwent jest gotów do:

10	podejmowania inicjatyw kulturalnych i prezentowania wynikających z nich zadań w przystępnej formie, szczególnie w zakresie gry na fortepianie i związanych z nią działań artystycznych.	K4
11	konstruktywnego rozwiązywania problemów w pracy zespołowej, z wykorzystaniem twórczego myślenia, metodologicznej wiedzy, wyobraźni i intuicji.	K5
12	samooceny i analizy własnych działań i konstruktywnej krytyki w odniesieniu do produkcji artystycznych, w tym w zakresie gry na fortepianie, własnych i innych osób.	K6

TREŚCI PROGRAMOWE

Semestr I	Liczba godzin
1. Utwór polifoniczny (suite barokowa w całości lub przynajmniej w kilku częściach; lub preludium i fuga bądź inna forma cykliczna o podobnej budowie; jeżeli student gra utwory polifoniczne o niższym stopniu trudności, np. inwencje – sugerowanie wykonanie kilku w semestrze)	15
2. Utwór wirtuozowski lub etiuda (minimum jedna w semestrze)	
3. Utwór dowolny lub forma kameralna z udziałem fortepianu	
Semestr II	Liczba godzin
4. Allegro sonatowe lub wariacje (z dowolnego okresu historycznego)	15
5. Utwór wirtuozowski lub etiuda (minimum dwie w semestrze)	
6. Utwór dowolny lub forma kameralna z udziałem fortepianu (minimum jeden w semestrze)	
Semestr III	Liczba godzin
7. Dowolny utwór polifoniczny lub cykl utworów (do wyboru spośród różnych stylów i epok, jednak o wyższym stopniu trudności niż w poprzednich semestrach)	15
8. Utwór wirtuozowski lub etiuda (minimum dwie w semestrze)	
9. Utwór dowolny lub forma kameralna z udziałem fortepianu (minimum dwa w semestrze)	
Semestr IV	Liczba godzin
10. Utwór wirtuozowski lub etiuda (sugerowane trzy w semestrze lub jeśli są to formy dłuższe i trudniejsze – dwie)	15
11. Allegro sonatowe (lub II i III sonaty lub sonatiny) lub I część (lub II i III) dowolnego koncertu z tow. drugiego fortepianu	
12. Utwór dowolny lub forma kameralna z udziałem fortepianu	
Semestr V	Liczba godzin
13. Dowolny utwór polifoniczny lub cykl utworów (do wyboru spośród różnych stylów i epok, jednak o wyższym stopniu trudności niż w poprzednich semestrach)	15
14. Forma wariacyjna/rondo lub pozostałe części sonaty z poprzedniego semestru. W ciągu sześciu semestrów sugerowane wykonanie sonaty lub sonatiny, lub koncertu w całości.	
15. Utwór kameralny	
Semestr VI	Liczba godzin
16. Utwór wirtuozowski lub etiuda (minimum trzy w semestrze)	15
17. Utwór polifoniczny (wybór stylu i formy dowolny, jednak o wyższym stopniu trudności niż w poprzednich semestrach)	
18. Utwór dowolny (sugerowane wykonanie utworu kompozytora polskiego z dowolnego okresu) lub utwór kameralny.	
<i>Uwagi uzupełniające:</i>	
1. Program powinien być dostosowany do umiejętności, zdolności i możliwości danego studenta, stąd możliwe różnice i modyfikacje w doborze treści programowych modułu. Sugerowane jednak stałe	

podnoszenie poziomu nauczania w toku trwania całego modułu.

2. Zamiast szeregu utworów w danym semestrze wymienionych w pkt 1 – 18 możliwe jest wykonanie w wybranych semestrach w całości cyklu utworów (np. cykl preludów, etiud itp.). Jeżeli student realizuje w danym semestrze dłuższą formę cykliczną, pozostałe elementy programu mogą być zrealizowane odpowiednio w mniejszej ilości (np. jedna zamiast trzech etiud).

3. W ramach wymienionych treści programowych modułu możliwe jest zastąpienie danego utworu solowego utworem kameralnym (np. allegro sonatowe może być fragmentem cyklu sonatowego na fortepian i skrzypce lub innego utworu kameralnego).

3. W toku studiów można swobodnie realizować poszczególne treści programowe modułu w innej niż podana kolejności. Można je stosować wymiennie, pod warunkiem, że podczas sześciu semestrów zostaną one zrealizowane i zaliczone przez pedagoga.

Metody kształcenia

1. Wykład
2. [4]. Praca z tekstem nutowym i dyskusja
3. [5]. Analiza różnych interpretacji, rozwiązywanie problemów interpretacyjnych
4. [8]. Praca indywidualna z uwzględnieniem pozycji z literatury uzupełniającej.
5. [10]. Prezentacja nagrań CD
6. [11]. Aktywizacja i zachęcanie do uczestnictwa w występach, audycjach, koncertach itd.

Weryfikacja efektów uczenia się

Metody weryfikacji	Nr efektu ²
1. Egzamin	1 - 12
2. Kolokwium	1 - 12

Korelacja efektów uczenia się z treściami i metodami kształcenia oraz metodami ich weryfikacji³

Nr efektu uczenia się	Treści kształcenia	Metody kształcenia	Metody weryfikacji
1, 2, 3	1 - 18	1, 2, 5	1, 2
4	1 - 18	1, 2, 3, 5	
5, 6, 7	1 - 18	1 - 5	
8	1 - 18	2, 3, 4	
9	1 - 18	4, 6	
10	1 - 18	2 - 5	
11	1 - 18	1 - 5	
12	1 - 18	3, 4, 5	

Warunki zaliczenia

1. Podstawą zaliczenia jest uczęszczanie na zajęcia i zauważalny postęp w pracy oraz udział w komisyjnym kolokwium lub egzaminie na zakończenie każdego semestru.
 2. Podstawą oceny jest wynik kolokwium/egzaminu.
- Semestr I, III i V – kolokwium, semestr II, IV i VI – egzamin.

² odnosimy się do uprzednio sformułowanych przez nas efektów uczenia się

³ należy podać numer efektu uczenia się, numery odpowiednich zakresów treści kształcenia oraz przyporządkować im metody kształcenia i weryfikacji (podać numery)

Literatura podstawowa

- Cała dostępna nutowa literatura fortepianowa odpowiadająca treściom programowym przedmiotu.
- Publikacje książkowe poświęcone zagadnieniom gry na fortepianie i interpretacji dzieła muzycznego:
 - Sieglind Bruhn, *Przewodnik interpretacji pianistycznej*, Wydawnictwo UNIA, Katowice 1998
 - Wanda Chmielowska, *Z zagadnień nauczania gry na fortepianie*, PWM, Kraków 1963
 - Joachim Gudel, *Realizacja ozdobników w muzyce fortepianowej XVIII wieku*, Prace Specjalne 32, AMiSM, Gdańsk 1984
 - Henryk Neuhaus, *Sztuka pianistyczna*, PWM, Kraków 1970
 - György Sandor, *O grze na fortepianie*, PWN, Warszawa 1994

Literatura uzupełniająca

- Publikacje książkowe poświęcone zagadnieniom gry na fortepianie i interpretacji dzieła muzycznego (wybór):
 - Wanda Chmielowska, *O sztuce nauczania gry na fortepianie*, AM im. K. Szymanowskiego, Katowice 2010
 - Andor Foldes, *ABC pianisty*, PWM, Kraków 1966
 - Walter Georgii, *Ozdobniki w muzyce*, PWSM, Katowice 1966
 - Walter Gieseking, Karl Leimer, *Piano technique*, Dover Publications, INC, New York 1972
 - Andrzej Jasiński, *Z zagadnień interpretacji pianistycznej w aspekcie czasu muzycznego*, Katowice 1971
 - Anna Kierska, *Nauczanie gry na fortepianie – powołanie, umiejętność, wiedza*, AM im. K. Lipińskiego, Wrocław 2011

Kalkulacja nakładu pracy studenta potrzebnej do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się (w godz.)

Zajęcia dydaktyczne – godziny kontaktowe	90
Przygotowywanie się do zajęć	120
Praca z literaturą	30
Konsultacje	30
Przygotowywanie się do prezentacji/koncertu	30
Przygotowywanie się do egzaminu, zaliczenia	40
Inne	10
Łączny nakład pracy studenta w godz.	350 (1 pkt ECTS = 25 godz.)
Liczba punktów ECTS	14

Rok	I		II		III	
Semestr	I	II	III	IV	V	VI
Punkty ECTS	2	2	2	2	3	3
Liczba godzin w tygodniu	1	1	1	1	1	1
Rodzaj zaliczenia	kolokwium	egzamin	kolokwium	egzamin	kolokwium	egzamin

Możliwości kariery zawodowej

- W zależności od startu w danym przedmiocie student może uczyć dzieci bądź dorosłych amatorów.
- Może też współpracować z różnymi zespołami lub występować solo. Jest przygotowany do podjęcia kształcenia na studiach II stopnia.
- W zależności od umiejętności samooceny i pracy nad sobą, może podjąć studia w dziedzinie pokrewnej.

Data	Kto modyfikował	Czego dotyczy modyfikacja
2013/2014	Zespół pedagogów pod kier. dr hab. Małgorzaty Szpinalskiej	Określenie celów przedmiotu, wymagań wstępnych, treści programowych, efektów kształcenia, metod kształcenia i weryfikacji, korelacji, nakładu pracy studenta, zgodnie z KRK 2013/2014

19.09.2016	Zespół pedagogów pod kier. dr hab. Marcina T. Łukaszewskiego, prof. UMFC	Dostosowanie programu i karty przedmiotu do wymagań PRK.
17.09.2019	ad. dr hab. Anna Ignatowicz-Glińska	Dostosowanie opisów efektów uczenia się do skorygowanych specjalnościowych efektów uczenia się, korelacji efektów uczenia się z treściami i metodami kształcenia oraz metodami ich weryfikacji; kalkulacji nakładu pracy studenta. Zmiana karty przedmiotu (Rozporządzenie MNiSW z dn. 27.09.2018). Zmiana nazwy Wydziału.
03.12.2019	dr hab. Marcin T. Łukaszewski, prof. UMFC	Weryfikacja zgodności karty przedmiotu z katalogiem efektów uczenia się i planami studiów. Korekta karty.
29.09.2020.	prof. dr hab. Wanda Tchórzewska-Kapała	Aktualizacja daty i nazwisk pedagogów prowadzących przedmiot
20.10.2021.	prof. dr hab. Wanda Tchórzewska-Kapała	Aktualizacja daty i kadry pedagogicznej prowadzącej przedmiot
28.10.2022.	j w	Aktualizacja karty

SPOSÓB REALIZACJI I WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ ZOSTAŁY DOSTOSOWANE DO SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ WEWNĘTRZNYMI AKTAMI PRAWNYMI UCZELNI